

A educación ambiental é unha estratexia pedagóxica que ofrece novas formas de mirar e comprender o mundo coa finalidade de mellorar as relacións das persoas coa contorna.

O Programa de Educación, Capacitación, Divulgación e Participación Ambiental PARA UNHA TRANSICIÓN ECOLÓXICA, que a Deputación da Coruña en colaboración co CEIDA ofertan, pretende dar a coñecer e pór en valor o patrimonio natural e cultural de Galicia e estimular actitudes e comportamentos cara á conservación.

Ademais, ante a emerxencia climática quere fomentar estratexias e hábitos sustentables na nosa sociedade.

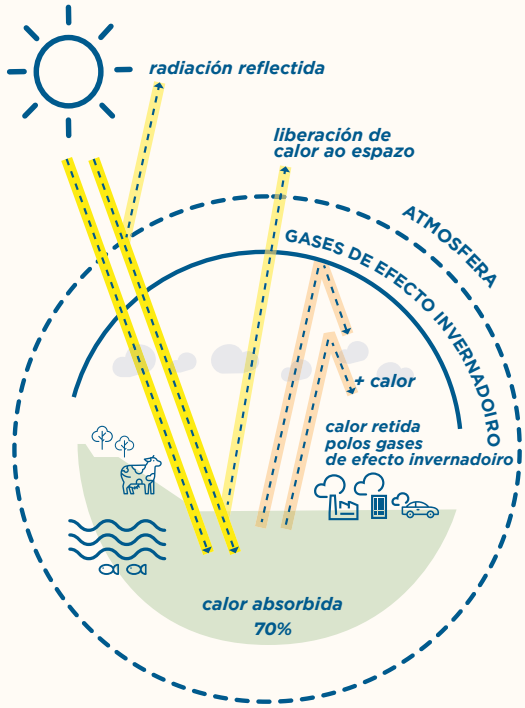
Que é a axenda 2030?

No ano 2015, a ONU aprobou a Axenda 2030 sobre o Desenvolvemento Sustentable, unha oportunidade para que os países e as súas sociedades emprendan un novo camiño co que mellorar a vida das persoas, sen deixar ningúen atrás. Conta con 17 Obxectivos que inclúen desde a eliminación da pobreza ata a igualdade da muller ou a acción polo clima.

O efecto invernadoiro

Na atmosfera ten lugar o proceso do efecto invernadoiro, un fenómeno natural grazas ao cal existe a vida neste planeta.

Gases de efecto invernadoiro (GEI)

Unha maior concentración de gases de efecto invernadoiro aumenta a magnitude deste efecto, e a diferenza, xeralmente, denomínase **efecto invernadoiro intensificado**. O aumento da concentración dos gases de efecto invernadoiro contribúe á subida da temperatura na superficie e na troposfera o CO₂, o CH₄ e o N₂O son os principais gases de efecto invernadoiro emitidos polas actividades humanas.

Estes gases aumentan cada ano e preocupan aos científicos, xa que están directamente relacionados co quecemento global e co cambio climático.

Tempo e clima

O tempo e o clima non son o mesmo, confundilos pódenos levar a ideas erróneas.

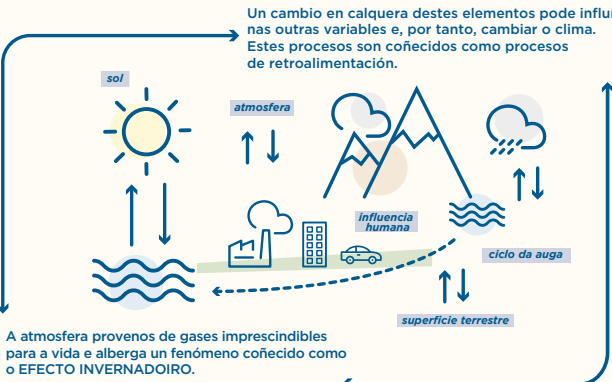
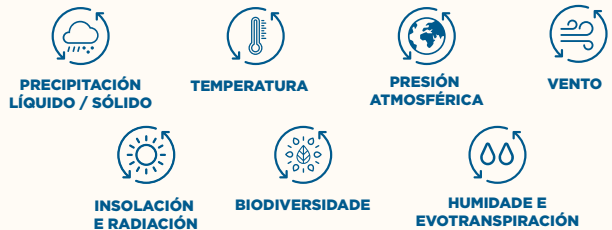
TEMPO

Estado da atmosfera nun instante dado, definido por varios elementos meteorolóxicos: a temperatura, o vento, a presión atmosférica e as nubes.

CLIMA

Agrupa todos os resultados obtidos acerca do tempo dunha determinada zona. O período mínimo de rexistros é de 30 anos. Os datos rexistrados son analizados durante anos para poder establecer o tipo de clima desa zona. Ademais de factores como a temperatura, o vento ou a presión, hai outros que inflúen sobre o clima e poden modificalo de forma importante.

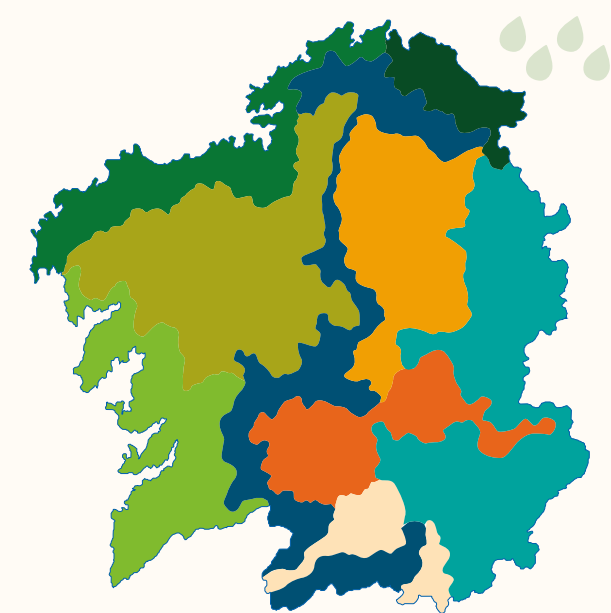
ELEMENTOS QUE DEFINEN O CLIMA

A combinación de factores e elementos climáticos permite entender as características e a distribución dos principais tipos de clima.

O noso clima

A área para a que se define o clima pode variar desde uns poucos quilómetros cadrados ata territorios máis extensos, o caso máis habitual, onde as características xeográficas e meteorolóxicas son máis ou menos comúns.

O clima de Galicia encádrase no clima europeo occidental

En xeral, as súas temperaturas están suavizadas pola influencia do océano Atlántico e presenta chuvias durante todo o ano. Pero debido á nosa situación xeográfica e á nosa orografía, en Galicia poden diferenciarse nove zonas climáticas:

FACHADA LITORAL

- LITORAL LUCENSE
- LITORAL ATLÁNTICO NOROESTE
- LITORAL DAS RÍAS BAIXAS

MONTAÑA

- RELEVOS ORIENTAIS
- DORSAIS OCCIDENTAL E SURORIENTAL

CLIMAS DO INTERIOR

- PLATAFORMAS OCCIDENTAIS
- MESETA LUCENSE
- DEPRESIÓNS SURORIENTAIS CÁLIDAS
- DEPRESIÓNS FRÍAS

Evidencias científicas

O Grupo Intergovernamental de Expertos sobre o Cambio Climático é o principal órgano internacional para a avaliación deste fenómeno. É un órgano científico. (IPCC, das súas siglas en inglés). O IPCC representa unha oportunidade excepcional de ofrecer información científica rigorosa e equilibrada aos encargados da toma das decisións.

Os gobernos deben recoñecer a autoridade do seu contido científico e plasmalo en políticas fronte ao cambio climático.

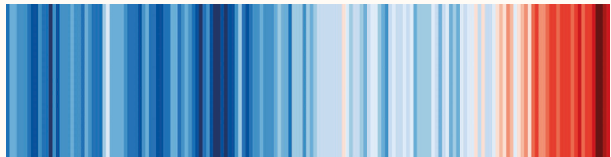

A ciencia é a principal aliada da sociedade para facer fronte ao cambio climático

Os niveis de CO₂ na atmosfera son actualmente os máis altos dos últimos 800 000 anos.

Durante a idade de xeo, os niveis de CO₂ foron de ao redor de 200 ppm e, durante os períodos interglaciares máis cálidos, oscilaron ao redor de 280 ppm.

En 2013, os niveis de CO₂ superaron as 400 ppm por primeira vez na historia rexistrada.

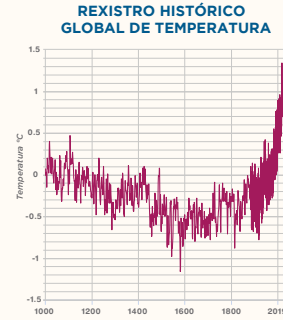

Este gráfico representa o quecemento global do planeta no período 1850-2018.

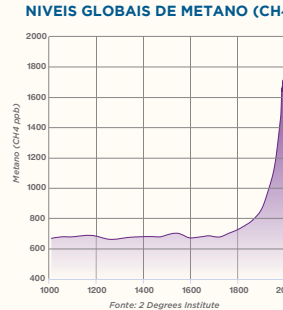
Ademais dos informes de avaliación, o IPCC publica informes sobre temas concretos. Entre eles cabe destacar o informe especial sobre o quecemento global de 1,5 °C (SR1.5), publicado en 2018, que serviu de base, entre outros, para esta exposición.

Cambio climático, real

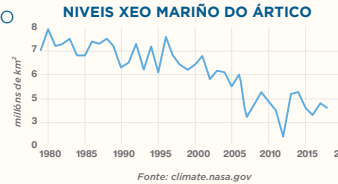
O quecemento global chegou en 2017, aproximadamente, a 1 °C sobre o nivel preindustrial. Actualmente a temperatura está a aumentar a un ritmo de 0,2 °C por década por mor das emisións de gases de efecto invernadoiro.

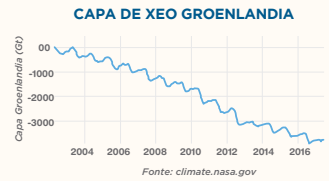
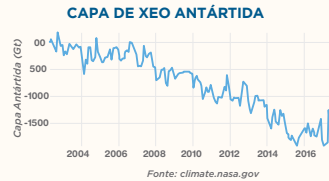
O metano (CH₄) é un gas responsable do 20 % das emisións de efecto invernadoiro. O CH₄ é unhas trinta veces máis potente para o quecemento global que o CO₂, pero cunha vida moito máis curta, arredor de 12 anos.

O xeo mariño do Ártico acada o seu mínimo cada setembro e está a diminuír a unha taxa de 12,8 % por década.

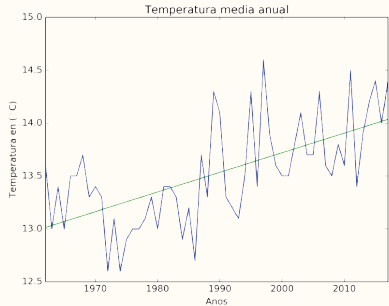
Os datos dos satélites amosan que as capas de xeo terrestres na Antártida e en Groenlandia estiveron a perder masa desde 2002.

Ambas as capas de xeo aceleraron a perda de masa de xeo a partir do 2009.

Galicia, vulnerable ante o cambio climático

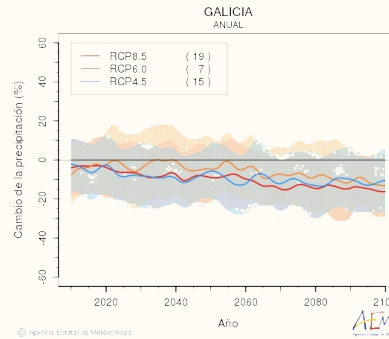
O quecemento global tamén se deixa sentir en Galicia. O aumento de temperatura media anual foi de 0,19 °C por decenio dende 1960.

Evolución da temperatura media anual en Galicia (línea azul) e tendencia asociada (línea verde).
Fonte: Meteogalicia.

Adeus á Galicia verde

A suba das temperaturas e as secas máis intensas e frecuentes minguan a capacidade produtiva do agro, favorecen os lumes no monte e diminúen a superficie de hábitats naturais tan valiosos como as turbeiras ou os bosques atlánticos.

Descenso da precipitación anual en comparación con 1961-1990

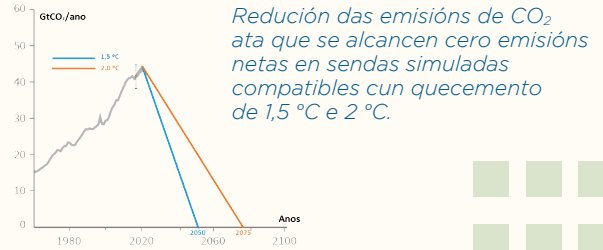
O retroceso da costa

A expansión térmica das augas, o desxeo terrestre e a virulencia dos temporais elevan o nivel do mar, poñendo en risco praias e zonas húmidas (marismas, esteiros...).

Alertas da crise climática

A expresión **crise climática** reflicte a necesidade de deixar claro que o que está sucedendo na Terra é unha crise que require de iniciativas, responsabilidades e respostas vinculantes.

Redución das emisións de CO₂ ata que se alcancen cero emisións netas en sendas simuladas compatibles cun quecemento de 1,5 °C e 2 °C.

DANOS IRREPARABLES EN ECOSISTEMAS

O 4 % dos ecosistemas sufrirán unha transformación cun quecemento de 1,5 °C. Esta transformación afectará ao 13 % cun quecemento de 2 °C.

PERDA DE ESPECIES

A partir de 105 000 especies estudadas proxéctase que un 6 % de insectos, 8 % de plantas e 4 % de vertebrados perderán máis da metade da súa distribución xeográfica para un quecemento de 1,5 °C. Para un quecemento de 2 °C sería un 18 % de insectos, 16 % de plantas e 8 % de vertebrados.

DETERIORACIÓN DE ECOSISTEMAS MARIÑOS

Cun quecemento de 1,5 °C estímense danos en moitos ecosistemas mariños incluídas perdas de recursos costeiros e redución da produtividade. Os riscos de impacto serán maiores para 2 °C que para 1,5 °C.

INCENDIOS FORESTAIS

Os incendios forestais e o aumento de especies invasoras serán menores con 1,5 °C que con 2 °C de quecemento global.

Mitigación e adaptación fronte ao cambio climático

As **medidas de mitigación** son accións encamiñadas a reducir e limitar as emisións de gases de efecto invernadoiro.

A **eficiencia enerxética** baséase na idea de empregar menos enerxía, obtendo os mesmos produtos e servizos.

O **imposto sobre o carbono** busca reducir as emisións de CO₂ cargando un prezo a este.

ENERXÍAS RENOVABLES

Só hai un camiño para a transición enerxética que faga fronte ao cambio climático: pasar dun modelo baseado nas enerxías fósiles a outro asentado nas renovables.

TRANSPORTES EFICIENTES

Reducir as emisións de CO₂ dos medios de transporte en dous sentidos: facer que sexan máis eficientes e substituír o combustible empregado.

As **medidas de adaptación** son accións encamiñadas a reducir os danos producidos polos efectos do cambio climático.

CONSTRUCCIÓN MÁIS SEGURAS

O aumento do nivel do mar e os eventos climáticos extremos esixen a construción e a mellora de instalacións e infraestruturas que garantan a seguridade das persoas.

PRÁCTICAS AGROECOLÓXICAS

Estratexias propias da agricultura ecolóxica para garantir a produción de alimentos nun mundo cada vez máis poboado.

RESTAURACIÓN PAISAXÍSTICA E REFORESTACIÓN DE BOSQUES

A estratexia contra a alteración ambiental baséase na reconstrución, creación e aproveitamento de ecosistemas resistentes e resilientes.

INVESTIGACIÓN, DESENVOLVEMENTO E PLANS DE EMERXENCIA

Establecemento de plans de evacuación e sistemas de resposta médica fronte ás catástrofes.

Reducindo a nosa pegada de CO₂

PLANIFICA AS TÚAS VIAXES E EVITA VOAR

Viaxe de Madrid á Coruña 1 persoa / 592 km

120,6 kg 66,3 kg 24,9 kg

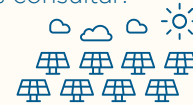
Emisións de CO₂ / Fonte: EcoPassenger

CONTRATA ENERXÍA DE ORIXE RENOVABLE

Para garantir a súa orixe podemos consultar:

SISTEMA DE GARANTÍA DE ORIXE E ETIQUETAXE DA ENERXÍA

Dispoñible na: Comisión Nacional dos Mercados

REDUCE O TEU CONSUMO DE CARNE

Froitas, verduras e legumes

Ata 13 veces menos toneladas de CO₂ equivalente por cada millón de calorías producidas.

USA O TRANSPORTE PÚBLICO E A BICICLETA

A bicicleta representa o medio máis eficiente para desprazarse pola cidade.

Traxecto de 3 km por cidade

0,68 kg 0,24 kg 0,15 kg

Emisións de CO₂ / Fonte: Oficina Catalana del Canvi Climàtic

COMPARTE O COCHE OU NON O UTILICES

Vehículo privado

1,2 persoas

1 coche

Novas formas de compartir coche:

CARSHARING: Alugar vehículos por períodos curtos de tempo.

CARPOOLING: Uso compartido do vehículo e traxecto con outros pasaxeiros.

ILLA AXEITADAMENTE A TÚA VIVIENDA

A mellora do illamento térmico reduce as emisións de CO₂ nun 30 %.

Esta exposición, enfocada desde a educación ambiental e baseándose en información científica contrastada, pretende proporcionar os fundamentos básicos que argumentan a crise climática que vivimos.

Preséntase como un percorrido secuencial, pero tamén se pode facer un achegamento á exposición tendo en conta catro grandes bloques de contidos diferenciados:

BASES DE COÑECEMENTO CLIMÁTICO

A exposición recolle a información científica máis actualizada obtida a través de fontes, nacionais e internacionais, oficiais e contrastadas.

Responden ao propósito de mostrar aqueles coñecementos básicos que permitan consolidar unha comprensión esencial do clima e a súa vinculación aos procesos relacionados coa vida na Terra.

DESDE O GLOBAL ATA O NOSO TERRITORIO

A crise climática é un problema global e, por tanto, esixe ter esa visión desde o ámbito máis persoal e local. A exposición pretende vincular ambos os espazos (global&local) para lograr unha mellor comprensión dos impactos na contorna máis próxima, para facilitar a mobilización á acción e a propia adaptación ao cambio climático.

MOTIVOS PARA A ESPERANZA, PROPOSTAS DE ACCIÓN

A educación ambiental é unha ferramenta para a acción e o compromiso coa protección da nosa contorna máis inmediata e do planeta no seu conxunto.

Por iso, esta exposición promove a análise, o pensamento crítico e a acción das persoas a través de propostas que se enmarcan en ámbitos que van desde o persoal ao comunitario e que interpelean todos os espazos da sociedade.

ESTRATEXIAS, ALIANZAS E ACTORES PARA A EMERXENCIA CLIMÁTICA

É unha exposición que pon en relevancia a necesidade dun aliñamento de entidades e persoas por un obxectivo común: a loita contra a crise climática.

No contido amósanse alianzas no eido da sensibilización, da comunicación e da educación fronte á emerxencia climática, pero, do mesmo xeito, convidase a explorar esta liña de alianzas en todos os ámbitos da sociedade.

Telf: 981630 618 / 981 614 443
ceida@ceida.org
<http://www.ceida.org>

Impreso en papel 100 % reciclado, libre de dor e certificado.